

5 E okvir za sigurnost

*Engineering - Education - Enforcement - Engagement
- Empowerment/Evaluation*

Norma **ISO 45001**

Predmet: **Zaštita na radu u građevinarstvu**

dr.sc. Držislav Vidaković, dipl.ing.građ.

1. E – Inženjerstvo zajedno s **ergonomijom** (*Engineering & Ergonomics*)

bavi se opasnostima na njihovom izvoru i uključuje projektiranje i provedbu fizičkih mjera za poboljšanje sigurnosti. Usredotočuje se na fizički dizajn, zaštitne mjere za opremu, kontrole procesa i promjene okoliša koje smanjuju izloženost prije nego što ponašanje postane faktor.

To uključuje poboljšanja infrastrukture, sigurnosnu opremu i tehnologiju koja sprječava nesreće i ozljede, kao npr. signale (znakove) upozorenja, zaštitne ograde, zaštite i blokade kod strojeva, ventilacijske sustave za onečišćujuće tvari u zraku, podove otporne na klizanje zaštitne kacige, prigušivače buke itd.

2. E - Obrazovanje (*Education*)

naglašava važnost širenja svijesti i znanja o sigurnosti.

Uključuje podučavanje (praktične demonstracije, vježbe, učenje temeljeno na scenarijima, specifične sigurnosne upute) pojedinaca (uključujući i upravu/vodstvo) i zajednica o potencijalnim opasnostima, preventivnim mjerama i sigurnosnim protokolima. Obrazovanje o sigurnosti može imati različite oblike, od školskih programa do internih seminara i kampanja za podizanje javne svijesti.

Zbog promijenjivosti radnog okruženja ovo nije jednokratna aktivnost.

3. E - Provedba (*Enforcement*)

bavi se provedbom zakona i drugih pravila i propisa kako bi bili u skladu sa sigurnošću.

To uključuje rad agencija za provedbu zakona, regulatornih tijela i općenito pravnog sustava. Zahtjeva jasna sigurnosna pravila, dokumentirane disciplinske postupke i odgovornost nadređenih. Kada se pravila nedosljedno primjenjuju, kredibilitet se smanjuje

4. E - Angažman (*Engagement*)

transformira sigurnost iz upravljačke direktive u kolektivnu odgovornost. Ako se radnici (na prvim linijama) ne osjećaju osnaženo da progovore, rizik ostaje skriven, a kada vjeruju da će prijavljivanje opasnosti dovesti do poboljšanja, a ne do okrivljavanja izvještavanje i proaktivna prevencija se povećava. Ovo uključuje programe izvještavanja o zamalo nesrećama, sigurnosne odbore, priznanja za sigurne izvedbe itd.

5. E – Mjerenje i osnaživanje (*Evaluation & Empowerment*)

Bez mjerenja (prikupljanja podataka i analize) ne može se utvrditi jesu li sigurnosni sustavi učinkoviti. Evaluacija osigurava da sigurnosni programi ostanu dinamični, a ne statični. Kada su ljudi osnaženi, preuzimaju aktivnu ulogu u svojoj sigurnosti, donose informirane odluke i doprinose stvaranju sigurnijeg okruženja.

5 E-ova sigurnosti imaju **zajednički, holistički pristup** sigurnosti. Integracijom inženjerstva, obrazovanja, provedbe, ergonomije i osnaživanja moguće je rješavati sigurnosne izazove iz više kutova. Ovaj pristup pomaže u sprječavanju nesreća, smanjenju ozljeda i spašavanju života.

Prihvatanje 5 E sigurnosti smanjuje nesreće (ozljede) i nezgode, **smanjuje troškove zdravstvene zaštite, poboljšava kvalitetu života, doprinose ukupnom gospodarskom razvoju regije ili zemlje te poboljšava dobrobit zajednice.**

To nije samo teorijski okvir, nego praktični vodič za stvaranje sigurnijih radnih mjesta i sigurnijeg svijeta za sve.

Brojne primjeri iz cijelog svijeta pokazuju pozitivan utjecaj i učinkovitost 5 E okvira - bilo da se radi o **značajnom smanjenju prometnih nesreća, poboljšanoj sigurnosti na radnom mjestu ili inicijativama za sigurnost koje vodi zajednica.**

Iako je okvir 5 E snažan, **provedba ovih elemenata može biti složena i zahtijevati resurse, suradnju i vrijeme. Osim toga, kulturni i društveni čimbenici mogu utjecati na (ne)prihvatanje ovih sigurnosnih mjera.**

ISO 45001

- međunarodni standard za sustave upravljanja zdravljem i sigurnošću na radu.
- pruža okvir organizacijama za upravljanje i poboljšanje njihovih performansi u području zdravlja i sigurnosti na radu (OH&S). Pomaže tvrtkama da uspostave politike, postupke i ciljeve za sprječavanje ozljeda i bolesti povezanih s radom, što ga čini temeljnom komponentom korporativnog upravljanja.
- nekad se uspoređuje s drugim standardima poput ISO 9001 (Upravljanje kvalitetom) i ISO 14001 (Upravljanje okolišem). Iako se ovi standardi usredotočuju na različite aspekte, mogu se međusobno nadopunjavati u integriranom sustavu upravljanja.

Implementacija ISO 45001 zahtjeva strukturirani pristup. Tvrtke moraju uspostaviti politike zaštite na radu, procijeniti rizike, obučiti zaposlenike te kontinuirano pratiti i poboljšavati svoje performanse zaštite na radu. Otpor promjenama, raspodjela resursa i angažman zaposlenika uobičajene su prepreke s kojima se organizacije suočavaju.

Trošak i vrijeme implementacije ISO 45001 varira ovisno o veličini i složenosti organizacije. Međutim, važno ga je promatrati kao ulaganje u sigurnost zaposlenika i organizacijsku izvrsnost.

ISO 45001 nije obavezan, ali se toplo preporučuje organizacijama koje žele postići izvrsnost u području zaštite zdravlja i sigurnosti na radu.

Učinkovitost se može mjeriti smanjenjem broja nesreća, poboljšanom usklađenošću i povećanim zadovoljstvom zaposlenika.

Dobivanje certifikata ISO 45001 pokazuje predanost organizacije u zaštiti svojih zaposlenika i smanjenju opasnosti na radu. To je međunarodno priznato postignuće koje može izdvojiti tvrtku od konkurencije.

Usklađenost s normom ISO 45001 ne samo da osigurava dobrobit zaposlenika, već i pomaže organizacijama da ostanu unutar zakonskih zahtjeva, smanjujući rizik od kazni i penala.

Tvrtke koje daju prioritet zdravlju i sigurnosti na radu osim što štite svoju radnu snagu i poboljšavaju svoj ugled. Sigurno radno mjesto smanjuje vjerojatnost nesreća, potiče zadovoljstvo zaposlenika i može dovesti do povećanja produktivnosti i profitabilnosti.